

«Иннигэ хардын»

Тохсуньн 27 күнүгэр Нам алын сүүчөх оскуолатыгар улустаасы үерэх управлениеи тэрээчинизэн оскуолалар учуталларын орлогорун иккүйн ардлыгын «Иннигэ хардын» дизн научнай-практический конференции буолан ааста.

Конференция сяала-соруга научнай үерэтэр-чинийэр дьючуру сайнинары, эдэр ыччыты наука эзгэтигэр интэриэстэрин тардын.

Улуус оскуолаларыттан уопсай 83 дақылаат истилиинэ, 11 хайсыха.

«Технология и дизайн» - үзүүлсүү, уруүй, кысыс-ку предмет-тарин халта. Түмүккэ 1 мизстэни - Бурнашева Елена 10 км. (Хам. орт. оск.), темата «Художественное оформление современной одежды в технике «Батик», Савинова Наташа 10 км. (Хам. орт. оск.), темата «Бисер - основа стилизации модели в создании авангардной моды», иккис мизстэни - Замятина Саша 9 км. (НПОС), темата «Бумажная пластика в моделях авангардной моды», Оконешникова Маша, 10 км. (Хам. орт. оск.), темата «Бисер и мех - как элемент молодежной моды», Москвитина Нария, 10 км. (Хам. орт. оск.), темата «Интерьер детской комнаты», үзүүс мизстэни Иванова Наташа, 10 км. (1 Хом.), темата «Интерьер игрового зала в детском саду», Матвеева Маша, 8 км. (1 №-дээж орт. оск.), темата «Самодельная книжка - расскадушка», Солдатова Лена 8 км. (1 Хом.), темата «Роль применения чернобыльника в жизни человека» буолуллар. Талыллыбыт дақылааттар республиканская конференция кулун тутар ыйга қыттыны ылыхташтара. Улууспүт үерзээчилэгир ситишилээх қыттыны баарыдаан.

А.ЗАМЯТИНА,
УМО салай-ааччыты

«ЭДЭР ЭКОЛОГТАР» ТҮМСҮҮЛЭРЭ

Оюн эзгэтийн Түүлбэтигэр «Эдэр экологтар» түмсүүлэрэ 1993 сыйлан түмсүүлэхтийн үзүүллийн. Мин түмсүүгэ 9 сыйлан дарьктанабын. 1996 сыйлан түмсүүгэ старостабын. Уопсай 25 оюу сыйльдар. Манна би-ниги төрөбүт айыллабытын хары-

ЫЧЧАТ ҮӨРЭНЭР, ҮҮНЭР, САЙДАР

стырга, таптырыга үерзэнбиг.

Кырдык да, би-ниги төрөбүт айыллабыт, төнөлөх дүринг ис хоноондоо барыбытыгар чугас өндөбулүй! Өссө Карл Маркс ыйбытгаа: «Айылра дизн кини этханаан. Кини айылдан олорор» дизн. Айылра сыйлан билингни кэмнэг ахаара сатарыда. Төрөбүт айыллабыт комөр, коруугэ-истигээ наадлыыта күн-түүн улаатан ийэр!

Айылра кэрэ кестүүтэ, отомаана, көтөрө-сүүрээр айылдан ини-ижүүгэсттүүгэ дөн айылра тутта-халта сыйльдан бираабылтын, обуталэр үтүүгэстэрин билбэлтэрийтэн, экологический инициалэрэ суюдтуган тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, спийтай учаскан таэксперименталын селекционийн үзүүлэлтийн оногорого үерзэнбиг.

Түмсүүбүт би-ниги түмсүүлэхтийн 1996 сыйланахаа СГУ эколо-гийн кафедратын кытта дуогабар түнэсэн, экспедицionalай үзүүлтийн саялаабыппыт.

Бастакы научнай-чинчийэр экспедициябыт 1997 сыйланахаа Кэн-камз үрэххэс саяламмын. Бу экспедиция дуогабарынан университет преподавателлэрэ, үзүүс курс студенинаа уонна эдэр экологтар кыттыны ылбыттара. Экспедиция сүрүн саяла — Кэн-камз үрэх үзүүэйтийн, почвачын, көтөрүн чинчийн, үерэтийн эз.

Экспедиция начальничинын би-ниги салай-ааччытын Татьяна Петровна Никифорова, оттон научнай салай-ааччытын экология кафедратын доцена Борис Игнатьевич Сидоров эз.

Экспедиция уопсай «Эдэр экологтар» уонча оюу сыйльдын-

быта. 1997 сыйланахаа отын 30 күнүттэн саялаан, атырдь-айын 5 күнүттэн түмүктэммитэ. Бастакы күммүтүгээр би-ниги үс хайхсанан араа-ран, тувааннаах лекциялары аахылтын. Онин практиче-скай хонуу үзүүлэригийн Андышлал ааха, Ньирэччимэ

алаас үзүүэйтийн, көтөрүн, почвачын үерзэнпүпин. Бу чинчийн түмүгүнэн отчуттар, рефераттар, дақылааттар суруллубуттара.

Бастакы экспедиция, мин санаабар, манын айылрада сибээкини, оту-мааны чинчийн, экологтары кытта сыйльдан, элбэри биллиим, үерзэнним. Бу сыйлан саялаан мин алаас үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн. Кураторын Прасковья Ивановна Харлампьевна — экологи кафедратын научнай ассистента.

Алаас үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үзүүэйилэрийн олус харыстахаа наадаа. Ордук кыра алаастар кырыстара кэбэрх буолланар кэбэрэстик офорумматтар. Алаас кытытыттан саялаан, үең кырдал дээзи тахсарын илэх хархын көрбүт! Онин би-ниги «Эдэр экологтар» сүрүн салыблыт-сорукту айылрана харыстаанынга пропаганда үзүүн күнүнүрдүү. Алаас үенүн-кейүүрүн, харамайыш-көтөрүн, үзүүэйтийн чинчийн, ырытсан үерэтийн, түүлэхийн эзтэй. Алаас үзүүэйтийн үз

